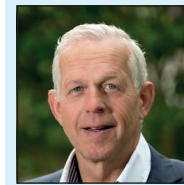

Column

Penny wise en pound foolish

In 2016 werd de stichting Bezoek Westland opgericht door de gemeente, samen met en vóór ondernemers. Een gouden greep blijkt nu 2 jaar later, Bezoek Westland heeft inmiddels 100 partners in de horeca, recreatie, kunst en cultuur en deze bedrijven en instellingen vormen met elkaar de vrije tijd sector.

Onder vrije tijd wordt de tijd verstaan, die overblijft naast verplichte activiteiten als werk en studie. De vrije tijd van mensen is met de toename van de welvaart steeds belangrijker geworden. Sommige noemen het een nieuwe economische motor van het Westland; ik kijk daar anders tegen aan. De aantrekkelijkheid van de Greenport West-Holland, wordt niet alleen gevormd door bedrijven die bedenken, maken en verkopen, geflankeerd door onderwijs en onderzoek en dienstverleners als banken en adviesbureaus, maar meer en meer als aantrekkelijk gebied om te wonen én te recreëren. De vrije tijd economie is dus niets meer en niets minder dan een onderdeel van het tuinbouwcluster. Wij merken dat zelf als horecaondernemer iedere dag op ons bedrijf, omdat er steeds vaker zakenmensen komen vergaderen, lunchen of overnachten. Deze voorzieningen in de regio voldoen in hoge mate aan de behoeften van de (zakelijke) bezoekers van het Westland. Dit is ook door de gemeente Westland erkend en zij steunen structureel de stichting van Bezoek Westland middels een financiële bijdrage, hulde hiervoor. De beschikbare middelen worden ingezet om onze marketing en communicatie professionals het uitvoerend werk te laten doen, werk waar een individuele ondernemer niet aan toekomt. De ondernemers staan aan het roer en bewaken de grote lijnen, en dat kan ook eigenlijk niet anders in een moderne bedrijfsvoering.

De werkzaamheden van Bezoek Westland sluiten dan ook uitstekend aan bij de filosofie die de gemeente had met de oprichting van Westland Marketing vier jaar geleden; (buitenlandse) bedrijven en hoogopgeleide mensen naar de regio halen. Ik vind het dan ook een strategische blunder en onbegrijpelijk dat de gemeente, Westland Marketing volgend jaar niet meer steunt. Onlangs heeft het Planbureau voor de leefomgeving in haar rapport 'Stedelijke regio's als motoren van economische groei', nog aangegeven dat overheden het verschil kunnen maken voor regionaal-economische groei. Ik kan niet anders concluderen dat het de Westlandse politiek, met het college voorop, op dit punt aan kortetermijnpolitiek doet door de opgebouwde (internationale) netwerken binnen Westland Marketing weg te laten lopen door het drainputje. "Penny wise en pound foolish", zeggen de Engelsen of te wel bezuinigen op een verkeerde manier. Ik doe een dringend beroep op de politiek om nog eens goed na te denken of de belangen van de Westlandse burgers en bedrijven op de lange termijn gediend zijn bij bovengenoemde beslissing.

Jos van der Knaap, bestuurslid Bezoek Westland

Colofon

Deze pagina valt onder redactionele verantwoordelijkheid van LTO Glaskracht Westland. Advertentieverkoop: Uitgeverij West Media bv, telefoon 0174-624212.

Contact

Bestuur LTO Glaskracht Westland
Jacco Vooijs: voorzitter
 telefoon: 06-10358391
 Follow me on twitter @VooijsWestland
Leonie Claessen: regio ondersteuner
Marjolein Elgers: bestuurlijk secretarisse. U kunt de bestuursleden bereiken via het secretariaat: telefoonnummer: 085-0036400 e-mail: info@ltooglaskrachtwestland.nl, website: www.ltooglaskrachtwestland.nl

Relatiebeheerders

Jos van Kester: 06-46216729
 Meldpunt Herstructurering
Kees Duijvestijn: 06-50684311
Ab van Marrewijk: 06-39639131

Ondernemers Klankbord

www.ondernemersklankbord.nl
 070-3490600

Circulair water als oplossing voor watertekort

De klimaatverandering gaat sneller dan onderzoekers hadden ingeschat. De buien die eerder dit jaar vielen waren berekend voor 2050. Ook de huidige droge periode is uitzonderlijk, maar zal steeds vaker voorkomen. Door de regenval in Midden-Europa is aanvoer via de rivieren nog voldoende, waardoor waterschappen het oppervlaktewater op peil kunnen houden met relatief zocht water. Wel zie je in een enkele regio al een beregeningsverbod.

Voor substraatbedrijven is gebruik van oppervlaktewater alleen een laatste redmiddel. Oppervlaktewater moet voor gebruik eigenlijk ontsmet worden en de aanwezige ontsmettingscapaciteit is daar niet op berekend. Als de primaire aanvulling (in de meeste gevallen omgekeerde osmose op grondwater) het niet kan bijbenen, komt leidingwater in beeld als aanvullend water.

Ruimtevaart

Tekort aan zoet water speelt ook in andere landen. Daarnaast vinden technieken uit de ruimtevaart hun weg naar de dagelijkse praktijk. In een ruimtestation wordt water immers vergaand hergebruikt en de "gewone burger" begint ook steeds meer aan dat idee te wennen. Zo wordt in Zweden al bier gemaakt van restwater en is in Nederland recent het Neureus-project opgestart. De EU werkt

inmiddels aan regelgeving om hergebruik van waterstromen eenvoudiger te maken. Dat is zeer wenselijk, want nu verklaart bevoegd gezag soms de afvalstoffenwetgeving van toepassing en die is eigenlijk niet geschikt voor hergebruik van water.

Alternatieven

De glastuinbouw past in een aantal gebieden al alternatieve waterbronnen toe, zoals het gebruik van restwater van een suikerfabriek in Dinteloord, de lokale waterzuivering AquaReUse en het gebruik van regenwater van een distributiecentrum in glastuinbouwgebied Glaspapel+. Restwater van de zuivering Harnaschpolder in Den Hoorn is in het verleden al onderzocht op bruikbaarheid. Technisch was het mogelijk, maar bedrijfseconomisch niet verantwoord. Door de klimaatverandering en de delta-aanpakken voor zoetwatervoorziening en klimaatadaptatie zijn de ontwikkelingen in een stroomversnelling gekomen. Per glastuinbouwgebied moet bekeken worden welke alternatieven er beschikbaar zijn. Voor de gebieden waar alternatieve goed gietwatervoorziening niet mogelijk is, moet omgekeerde osmose op grondwater ook op langere termijn toegestaan zijn. LTO Glaskracht Nederland is op meerdere fronten bezig om de gietwatervoorziening voor de glastuinbouw op langere termijn veilig te stellen.

Tuinders praten in Westland over Brexit

Hans de Boer van ondernemersorganisatie VNO-NCW waarschuwt voor een harde Brexit waardoor de export van producten uit het Westland een chaos wordt. Op de veiling in Honselersdijk zijn ruim tweehonderd mensen uit het Westland bij elkaar gekomen om zich voor te bereiden op dit scenario.

De bijeenkomst zou hard nodig zijn, omdat tien procent van de agrarische afzet, zo'n acht miljard euro, naar het Verenigd Koninkrijk gaat. De Brexit gaat onder meer zorgen voor handelsbarrières. Daarnaast wordt verwacht dat de concurrentie op de Europese markt gaat toenemen als de toegang tot de Britse markt moeilijker wordt. "Ik ben meestal wel rustig, maar ik kom nu net weer uit Brussel en ik zie een risico dat het tussen de Europese Unie en Engeland echt gaat botsen. Dan hebben wij in maart 2019 echt een harde Brexit," zegt Hans de Boer van VNO-NCW.

Gevolgen voor Westlandse telers

Ook Sjaak van der Tak, voorzitter van LTO Glaskracht Nederland, maakt zich zorgen: "Nog 264 dagen te gaan en we weten nog niet veel. Ik dacht eerst dat het een zachte Brexit zou worden, maar misschien wordt het toch een harde. Dan moeten we ons zorgen gaan maken." Zo'n harde Brexit heeft gevolgen voor de Westlandse telers. "Er gaat een verplaatsing van productie plaats-

vinden, dus als het moeilijker en duurder wordt om van hieruit daar naartoe te exporteren, dan zul je zien dat producenten in het Verenigd Koninkrijk dat over gaan nemen. Dus Nederlandse producenten, zeker ook de agrarische sector, gaan toch te maken krijgen met meer concurrentie vanuit het Verenigd Koninkrijk," legt De Boer uit.

Goede voorbereiding

Volgens Hans de Boer kunnen ondernemers zich het beste voorbereiden op het slechtste scenario om het negatieve effect zo goed mogelijk te minimaliseren. "Veel ondernemers doen zaken binnen de EU en hebben geen ervaring met de douane. Overleg dus met de douane hoe je straks zo soepel mogelijk je spullen de boot op kan krijgen. Maar je moet ook met de afnemers aan de andere kant overleggen. Want als jij straks alles op orde hebt, maar zij niet, dan ben je nog nergens." Minister van Landbouw Carola Schouten, is het hier mee eens: "We moeten goed voorbereid zijn op volgend jaar. Als overheid gaan we bijvoorbeeld nu al personeel aanwerven bij de NVWA zodat de keuringen snel kunnen blijven gaan bij de douane, zodat er snel geëxporteerd kan worden. Wij zullen er alles aan doen dat de telers kunnen blijven exporteren. Wij nemen maatregelen, de ondernemers moeten dat ook doen en dan zijn we hopelijk goed voorbereid."

Nieuwe stap samenwerking China en Westlandse glastuinbouw

De Chinese bedrijven China National Building Material Company (CNBM) en HaoFeng Food Company en de Nederlandse bedrijven Flexibell Systems, World Horti Center en Flynth tekenden afgelopen woensdag 6 juli een intentieverklaring voor een nadere samenwerking. Sjaak van der Tak, voorzitter LTO Glaskracht Nederland, overhandigde het verhaal over een verantwoorde glastuinbouw aan de heer Song, voorzitter CNBM. Ook Agnes van Ardenne, burgemeester van Westland was hierbij aanwezig. Met de intentieverklaring breekt een nieuw hoofdstuk aan in de samenwerking tussen het Westland en de Chinese provincie Shandong. Flynth en Westland Marketing organiseerden de bijeenkomst in het World Horti Center.

Sjaak van der Tak, voorzitter LTO Glaskracht Nederland, overhandigde het verhaal over een verantwoorde glastuinbouw aan de heer Song, voorzitter CNBM. Foto: Rolf van Koppert

'Samen monitoren van de waterkwaliteit bij gemaal Van den Burg'

Delfland stelt aan de deelnemende ondernemers meetapparatuur beschikbaar zodat zij zelf metingen kunnen doen.

Foto: LTO Glaskracht

Goed oppervlaktewater is een belang van zowel Delfland als de glastuinbouwbedrijven rondom gemaal Van den Burg, tussen 's-Gravenzande en Monster, die oppervlaktewater gebruiken als gietwater. Een laag zoutgehalte is daarbij een voorwaarde.

Maar juist op deze plek kunnen de chlorideconcentraties in het oppervlaktewater oplopen door de hoge kweldruk langs de kust. Terwijl er juist in dit gebied veel bedrijven zijn die nog oppervlaktewater gebruiken.

Doelen

Delfland maakt op dit moment relatief veel water uit om het systeem door

te spoelen, maar wil de inzet van het gemaal optimaliseren om, zeker in droge periodes, zuiniger om te gaan met water en energie. Ingrid ter Woort: "Wij laten in droge periodes heel veel goed zoet water binnen uit het Brielse Meer. Dat kost energie en geld. Een deel van dit kostbare zoet water pompen wij bij Van den Burg vervolgens weer het gebied uit. Dat is natuurlijk niet duurzaam en efficiënt. Zeker niet bij een veranderend klimaat waarbij de verwachting is dat vaker langdurige droge periodes voorkomen." Delfland werkt samen met de sector ook hard aan het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater door het terugdringen van lozingen

uit de glastuinbouw. Bij de optimalisatie wil Delfland de doelen verminderen water- en energiegebruik, verbeteren waterkwaliteit en zoetwatervoorziening allemaal meenemen. Daarbij betreft het waterschap zoveel mogelijk de belangen en kennis van de ondernemers in het gebied.

Kennis

De bedrijven die zijn verenigd in de Stichting Verbetering Oppervlaktewater Westland (SVOW) hebben bijgedragen aan de kennis van het watersysteem door het invullen van een enquête. Nu wordt samen met hen aanvullende monitoring opgezet. Delfland stelt aan de deelnemende ondernemers meetapparatuur beschikbaar, zodat zij rondom

hun eigen bedrijf, in de haarvaten van het watersysteem, nitraat en EC kunnen meten. Zelf installeert het waterschap op een aantal plekken in de hoofdwatergangen meters die continu het zoutgehalte registreren.

Informatie

De uitkomsten van de monitoring vormen de basis om samen te bepalen wat mogelijke optimalisaties zijn. Op deze manier hopen Delfland en de SVOW te komen tot een goede afstemming én tot een betere waterkwaliteit. Wilt u meer informatie of deelnemen aan de monitoring? Neem dan contact op met Delfland, via mnaaring@hhdelfland.nl of telefoon 06-316 450 67, of met de SVOW via info@svowestland.nl of 0174- 625 246.

Volg ons op Social Media

Facebook:
f LTO Glaskracht Westland

Twitter:
t @LTOGlaskrachtWL

Vloggers vanuit de kas gaan van start

Vloggende vakantiekraften vertellen deze zomer over hun belevenissen in de kas. LTO Glaskracht Nederland begeleidt de jonge vloggers, en wil zo meer jongeren verleiden om te gaan werken in de glastuinbouw. Tijdens de zomervakantie verschijnt elke week een vlog, waarin de jongeren vertellen wat ze mooi vinden aan hun werk. Ook gaan ze op zoek naar de rol die bijvoorbeeld technologie en duurzaamheid spelen in de kas, vertellen ze waar de geogste producten naar toe gaan en gaan ze in op de loopbaanmogelijkheden die de glastuinbouw biedt voor hun toekomst. "Want dat is dringend nodig", stelt Sjaak van der Tak, voorzitter van LTO Glaskracht Nederland. "We signaleren op dit moment op alle functieniveaus een krapte op de glastuinbouwbedrijven. Ondernemers in de glastuinbouw mogen zich nog veel meer presenteren aan de buitenwereld. De beste ambassadeurs hiervoor zijn hun eigen medewerkers. Zij kun-

nen vanuit passie mensen overtuigen dat er voor iedereen een mooie toekomst in en om de kas is".

"De glastuinbouw is de meest innovatieve en vooruitstrevende sector die er maar is, daar horen grensverleggende jongeren bij. Met ons initiatief #vloguitdekas willen we jongeren duidelijk maken wat zo leuk en leerzaam is aan het (vakantie)werk in de kas. Het is een eerste stap en we hopen dat onze leden de bal straks overpakken," aldus Van der Tak.

Over de vlog Iedere week post een vakantiekraft uit een andere kas een #vloguitdekas via het YouTube-kanaal van LTO Glaskracht. Abonneer op het YouTube-kanaal en houd de website www.vloguitdekas.nl goed in de gaten. Rebecca, werkzaam bij Lionplant in Honselersdijk, gaat donderdag 19 juli van start met de eerste vlog uit de kas.

Eerste kwekersrecht voor hortensia in China

In China heeft men kwekersrecht verleend aan Hydrangea macrophylla You&Me Miss Saori ('H2002'). Tijdens de Garden Trials and Trade in Nederland van afgelopen juni hebben Shujun Yu van Beijing Hengda Agforest PBR & TM Attorney en Kim van Rijssen van Plantipp BV het Chinese certificaat overhandigd aan Satoki Matsui van Plant Network. Volgens de heer Yu is You&Me Miss Saori het eerste Hydrangea ras dat is geaccepteerd voor kwekersrecht in China. You&Me Miss Saori is veredeld door

Mr. Ryoji Irie uit Japan. Hij vernoemde deze plant naar zijn vrouw Saori. Miss Saori heeft dubbelbladige bloemen met een wit hart en helder roze randen. De bloemen vormen een mooi contrast met de donkere bladeren die in het voorjaar en in de herfst bordeauxrood worden. Deze variëteit bloeit op eenjarige hout. In 2014 heeft You&Me Miss Saori de titel 'Plant van het jaar' op de RHS Chelsea Flower Show in het Verenigd Koninkrijk gewonnen.

SANTEN & GASILLE
MAKELAARS

De makelaars met een andere aanpak

- Aan- en verkoop
- Reconstructie
- Onteigening
- Taxatie en advies

DE LIER 0174-511300

SANTEN-GASILLE.NL